

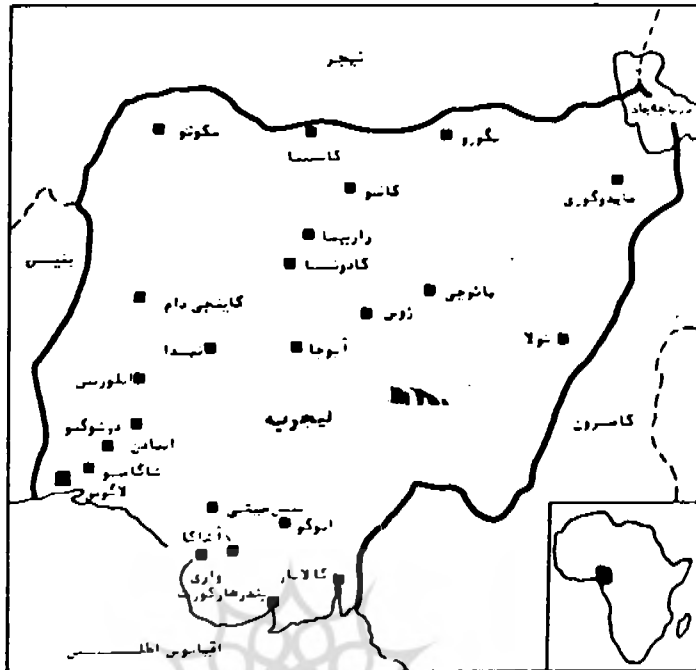

بررسی مسائل کشورها

«نگاهی به آخرین تحولات سیاسی - اقتصادی نیجریه»

حکومت را به غیرنظامیان واگذار نماید. در این رابطه، سرشماری اکتبر سال ۱۹۹۱ از اهمیت خاصی برخوردار است چرا که از یکسو جمعیت نیجریه در حال حاضر دقیقاً معلوم نیست و برآوردها آن را بین ۱۰۰ الی ۱۳۰ میلیون نفر می‌دانند و از سوی دیگر، مسلمانان شمال نیجریه و مسیحیان جنوب این کشور سعی دارند با بزرگتر نشان دادن تعداد خود چه از لحاظ تعداد نمایندگان و چه از نظر جذب کمکهای اقتصادی دولت مرکزی، سهم بیشتری را به خود اختصاص دهند.

به دنبال کودتای نافرجام ۲۲ آوریل ۱۹۹۰، آرامش به نیجریه بازگشته است. کودتای نافرجام آوریل ناشی از تنش‌های قومی و مذهبی و نیز بازتابی از مشکلات اقتصادی نیجریه، خصوصاً مسئله پرداخت قروض خارجی کشور بود. برخی را عقیده بر آن است که دولت نیجریه خواهد توانست از این ناآرامیها در جهت به تعویق انداختن پرداخت بدهیهای خود سود جوید. علی‌رغم تنش‌های قومی و مذهبی و مشکلات اقتصادی، رئیس‌جمهور بابانگیدا همچنان متعهد است که در اکتبر ۱۹۹۲

اصل و فرع بدهیهای نیجریه همچنان حادثترین موضوع روز است. از جمع ۳۲ میلیارد دلار قروض خارجی این کشور، ۱۷/۸ میلیارد دلار به وام دهندگان کلوب پاریس و ۷/۴ میلیارد دلار به بانکهای تجاری کلوب لندن تعلق دارد. برآورد گردیده است که باز پرداخت اصل و فرع بدهیهای این کشور در سال ۱۹۹۰ به ۵/۶ میلیارد دلار بالغ گردد و این در حالی است که در بودجه سال جاری تنها ۲ میلیارد دلار به این امر اختصاص یافته است. این مسئله موضع سرسختانه نیجریه را در مذاکرات اخیر با این بانک به خوبی توجیه می نماید. بهرحال، انتظار می رود کودتای نافرجام

وام ۱۲۰ میلیون دلاری بانک جهانی، به منظور انجام اصلاحات گسترده در آموزش عالی نیجریه باعث ایجاد ناآرامیهای در دانشگاههای این کشور شده است زیرا دانشگاهیان احساس می کنند که این امر به حذف بسیاری از مشاغل و دوره های دانشگاهی منتهی خواهد گردید.

سفر وزیر امور خارجه شوروی به نیجریه نقطه اوجی در روابط دو کشور در شصت سال اخیر بشمار می رفت. لکن مشکلات نیجریه در زمینه باز پرداخت تعهداتش در ارتباط با مجتمع فولادسازی اجاکوتومی تواند روابط حسنه فعلی را به مخاطره بیاندازد. در زمینه اقتصاد، مسئله باز پرداخت

در ماههای پایانی سال ۱۹۸۹ کاهش یافت و به ۴۰/۹ درصد رسید که کمتر از نرخ برآورد شده ۴۷/۵ درصد در بودجه این سال بود ولی از نرخ ۳۸/۲ درصد سال ۱۹۸۸ فراتر رفت. ولی در ماه ژانویه ۱۹۹۰ نرخ تورم به ۲۱/۱ درصد رسید. نرخ تورم در مناطق شهری ۳۰ درصد و در مناطق روستایی کمتر از ۲۰ درصد بود. بهر حال انتظار نمی‌رود که فشارهای تورمی به سرعت از میان بروند. افزایش قیمت فرآورده‌های نفتی، کمبود کالاها و افزایش قیمت خدمات ارائه شده از

اخیر، وام‌دهندگان این کشور را وادار نماید تا به برخی از خواسته‌های نیجریه در زمینه به تعویق افکندن باز پرداخت بدهیها تن در دهند. زیرا در غیر این صورت واردات و رشد اقتصادی کشور— که در سال ۱۹۸۹ آنهاهم بدلیل وضعیت نسبتاً مناسب بازار نفت، ۴ درصد رشد داشت— با محدودیت مواجه خواهند گردید.

به دنبال سیاستهای انقباضی بانک مرکزی نیجریه و تثبیت نرخ نایرا (واحد پول نیجریه) در نیمه دوم سال ۱۹۸۹، نرخ تورم

در حالی است که تولید پنبه در سال زراعی گذشته ۲۵۱۰۰۰ عدل بوده است.

نفت همچنان نقش عمده‌ای در تجارت خارجی نیجریه و اقتصاد این کشور ایفا می‌نماید. تولید نفت نیجریه در نیمه اول سال ۱۹۹۰ اندکی بیش از سهمیه تعیین شده توسط اپک بوده است. قیمت نفت صادراتی این کشور نیز از حدود ۲۱/۵ دلار در ابتدای

سوی دولت همه حاکی از آن است که تورم در سال ۱۹۹۰ شتاب بیشتری خواهد گرفت. با این وجود انتظار می‌رود نرخ تورم در سال جاری کمتر از نرخ تورم در سال قبل باشد.

در بخش کشاورزی، به گفته‌های سناس جان اوکپاناه (senas John Ukpanah) وزیر تجارت نیجریه، این کشور قادر خواهد بود در سال ۱۹۹۰/۹۱ حدود ۲۰۰ هزار تن کاکائو تولید کند که از تولید ۱۸۵ هزار تن در سال زراعی ۱۹۸۹/۹۰ بیشتر است. گزارشهایی مبنی بر ناآرامیهای سیاسی در ساحل عاج (بزرگترین عرضه کننده کاکائو در جهان) نیز باعث افزایش قیمت‌های جهانی کاکائو گردیده است. در نتیجه انتظار می‌رود درآمدهای ارزی ناشی از صدور کاکائو در سال جاری افزایش یابد. البته دولت قصد دارد به منظور پردازش کاکائو در داخل کشور، از صدور کاکائو بصورت خام در سال ۱۹۹۱ جلوگیری نماید. ولی در حال حاضر ظرفیت پردازش کاکائو به مراتب کمتر از تولید و صادرات این کشور است و این طرح با مخالفت‌هایی روبروست.

تولید پنبه نیز بدنبال آزادسازی بخش کشاورزی افزایش قابل توجهی یافته و پیش‌بینی می‌شود تولید پنبه این کشور در سال زراعی ۱۹۹۰/۹۱ به ۲۹۳۰۰ عدل برسد (هر عدل برابر ۴۸۰ پوند است) و این

سال ۱۹۹۰ به حدود ۱۶ دلار در ماه ژوئیه کاهش داشته لکن تحولات اخیر خلیج فارس قیمت نفت نیجریه را نیز شدیداً افزایش داده است (قیمت نفت این کشور تقریباً مشابه نفت برنت دریای شمال است). درآمدهای نفتی بیش از ۸۵ درصد درآمدهای صادراتی نیجریه را تشکیل می‌دهند و افزایش قیمت نفت در مقطع کنونی می‌تواند این کشور را در بازپرداخت بدهیهای خود و خرید اقلام مورد نیاز کشور کمک نماید.

در حال حاضر به دلیل مشکلات فنی در پالایشگاههای نفت این کشور، نیجریه با کمبود سوخت روبرو می‌باشد و علی‌رغم اظهارات وزیر نفت، انتظار نمی‌رود این مشکل تا پایان سال ۱۹۹۰ مرتفع گردد. طبق آخرین همه‌پرسی انجام شده توسط اتحادیه تولیدکنندگان نیجریه، درصد بهره‌برداری از ظرفیت تولید کارخانجات نیجریه در نیمه دوم سال ۱۹۸۹ به ۲۹ درصد کاهش یافت در حالی که این رقم در مدت مشابه سال پیش ۴۰ درصد بود. شاخص‌های سرمایه‌گذاری و اشتغال نیز روندهای روبه‌کاهشی را نشان می‌دهند. افزایش نرخ بهره، کمبود ارز و تضعیف تقاضای داخلی باعث گردیده تا ۲۰ درصد از کارخانجات کشور در خلال سه سال اخیر تعطیل شوند و سهم بخش صنعت در تولید ناخالص داخلی از ۱۲ درصد در اوایل دهه ۱۹۸۰ به کمتر از ۱۰ درصد کاهش یابد.

پروژه فولادسازی اجاکوتا نیز به دلیل عدم انجام تعهدات نیجریه در مورد بازپرداخت وامهای اخذ شده به شوری ذر معرض مخاطره قرار دارد. فاز اول بهره‌برداری این پروژه قرار بود در سال ۱۹۸۸ به بهره‌برداری برسد ولی در حال حاضر تاریخ ۱۹۹۱ نیز خوش بینانه بنظر می‌رسد.

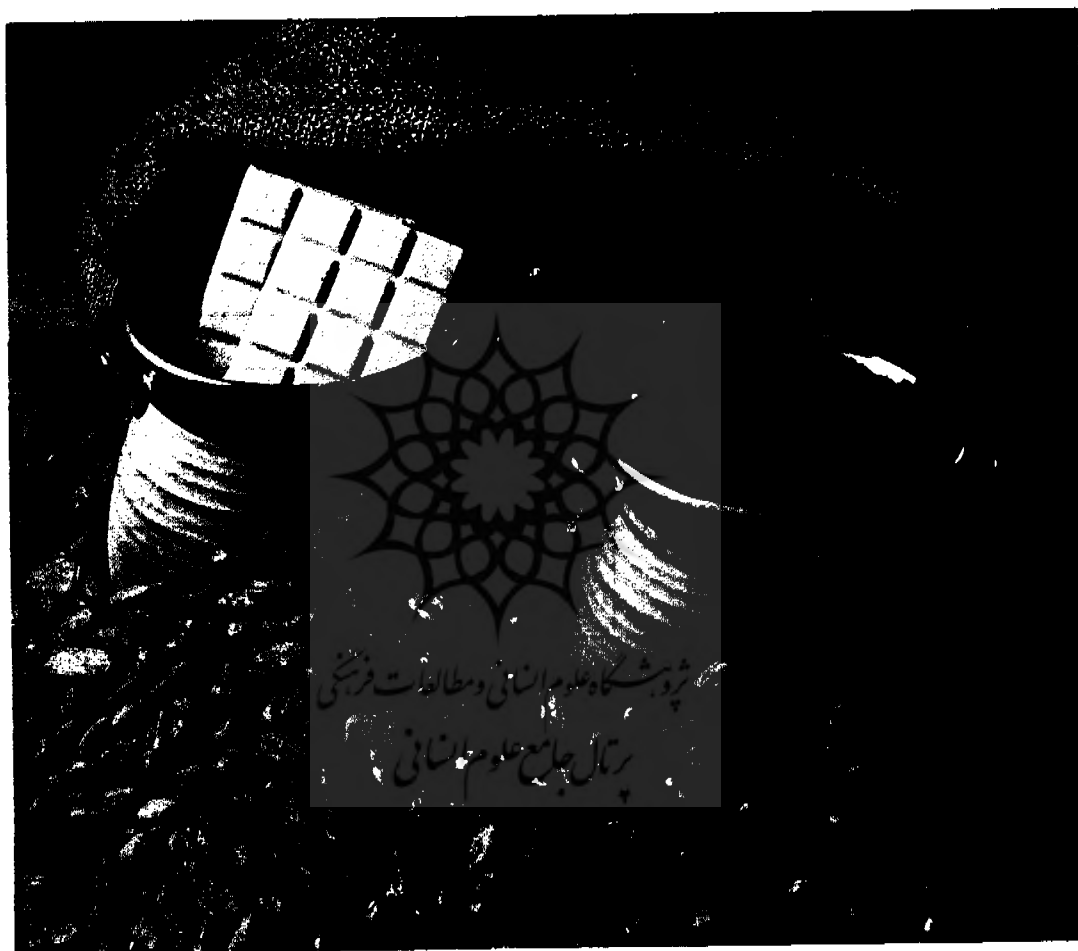
موازنه تجاری نیجریه در سال ۱۹۸۹ با حدود ۴۵ درصد افزایش به ۲/۹+ میلیارد دلار رسید که این مازاد تجاری عمدتاً ناشی از افزایش میزان و قیمت نفت صادراتی این کشور بود. اما کاهش واردات این کشور هم تا حدودی در این امر موثر بود. بهر حال انتظار نمی‌رود واردات این کشور در آینده نزدیک و تا قبل از حل شدن مشکل بدهیهای خارجی این کشور، افزایش چندانی پیدا کند.

در ماههای اول سال ۱۹۹۰ نیز صادرات این کشور از رشد خوبی برخوردار بوده و در دو ماه اول سال مذکور، جمع صادرات نیجریه به ۱/۶۷ میلیارد دلار بالغ گردیده است. منابع آگاه ارزش صادرات این کشور را در سال ۱۹۹۰ و ۱۹۹۱ به ترتیب ۹/۱ و ۹/۸ میلیارد دلار پیش‌بینی کرده‌اند که با توجه به تحولات اخیر در بازار نفت بنظر می‌رسد که میزان صادرات از این ارقام نیز فراتر رود. در این صورت احتمال می‌رود که میزان واردات این کشور نیز تا حدودی بهبود یابد.

اقلام عمده صادراتی نیجریه، بجز نفت، عبارتند از: کاکائو و کائوچو، اقلام دیگر تنها

شیمیائی و مواد غذایی اقلام عمده واردات
نیجریه هستند.

سهم اندکی از صادرات این کشور را تشکیل
می‌دهند. از سوی دیگر، ماشین‌آلات و
وسایط حمل و نقل، محصولات صنعتی، مواد

جدول (۱): نیجریه در یک نگاه ۱۹۸۸-۹۱

**	**	*		واحد	سال
۱۹۹۱	۱۹۹۰	۱۹۸۹	۱۹۸۸		بخشهای اقتصاد کلان
-	-	۱۵۸/۲	۱۳۷	میلیاردا نایرا	تولید ناخالص داخلی به قیمتهای جاری
۲/۵	۲	۴	۴/۱	درصد	رشد تولید ناخالص داخلی واقعی
۱۵	۲۵	۴۰/۹	۳۸/۲	درصد	تورم
۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۱۰۵	میلیون نفر	جمعیت
۹/۸	۹/۱	۸/۳۶	۷/۴۲	میلیارددلار	صادرات (فوب)
۷/۲	۶/۶	۵/۴	۵	" "	واردات (فوب)
-۲/۸	-۲/۷	-۰/۴	-۱/۰۱	" "	ساز حساب جاری
۰۰۰	۰۰۰	۱۷۶۴	۵/۵۱	میلیون دلار	ذخایر بانکنای طلا
-	-	۰۰۰	۳۰/۷۲	میلیارددلار	جمع فروع خارجی
-	۰۰۰	۰۰۰	۲۹/۳	درصد	نسبت اصل وفروع فروع به صادرات
-	-	۱/۶۶	۱/۳۹	میلیون بنگه دوروز	تولید نفت
۱۰	۸/۱	۷/۳۶۵	۴/۵۳۷	نایرا	سرخ سواری نایرا در مقابل یک دلار

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۰۰- برآورد.
۰۰- پیش بینی

مأخذ:

Economist Intelligence Unit, *Nigeria: Country Report*, No.3, 1990 (London: EIU Pub., 1990), PP. 3, 5.

جدول (۲): اقلام عمده صادرات ۱۹۸۸

میلیارد دلار

۶/۴۶	نفت
۰/۵۸	کاکائو
۰/۰۶	کاشوچو

جدول (۳): اقلام عمده واردات ۱۹۸۸

میلیارد دلار

۲/۲۶	ماشین آلات و وسایل حمل و نقل
۱/۲۵	محمولات صنعتی
۱/۰۷	مواد شیمیایی
۰/۴۳	مواد غذایی و حیوانات زنده

جدول (۵): مبادی عمده واردات ۱۹۸۸

جدول (۴) مقاصد عمده صادرات ۱۹۸۸

%

%

۱۴/۵	انگلیس	۳۶/۲	ایالات متحده آمریکا
۱۰/۷	آلمان غربی	۹/۶	اسپانیا
۹/۸	فرانسه	۷/۱	آلمان غربی
۷/۲	ایالات متحده	۵/۱	فرانسه

EIU, *Ibid*, P.3.

مأخذ: